

Eet år i Kohler Wisconsin og hvad det betød for de næste halvtreds?

På trods af hvad Aarhus turistforening og byråd prøver at bilde os ind, så er Aarhus ikke nogen storby. Men alligevel var overgangen fra en by selv på Aarhus størrelse til et lille samfund på 1000 personer i Kohler, en af de helt store amerikanske overraskelser for mig.

Det viste sig allerede den første aften i Kohler, Wisconsin. Kohler er en Company Town. Ikke langt fra Sheboygan og Michagan søen. Arkitekttegnet med mange træer, veje der elegant snor sig om de smukke vedligeholdte middelklasse huse. De fleste amerikanere kender ikke byen, men kender navnet Kohler fra deres badeværelse. Nærmest en slags amerikansk IFÖ. Men som sagt meget lille by, meget stort firma.

Den første aften efter jeg var kommet, tog min amerikanske bror Larry mig med til et beerparty ved floden. Øl kunne man drikke lovligt fra 18 dengang, fordi Wisconsin er en ølstat.

Vi var en 10-15 unge, og da mørket faldt på, var det som om alle parvis forsvandt i buskene. Men jeg tænkte, at jeg kunne nok finde hjem selv. Efter at have gået 10 min kom den lokale politibil. Og efter lidt forklaring kørte han mig hjem. Jeg var på vej i den forkerte retning. Næste morgen vidste alle at

1. Den danske afs'er var ankommet
2. Han blev kørt hjem af politiet

Det var svært at vænne sig til en lille by, hvor alle vidste alt. Senere på året da jeg var på Date, parkerede vi i skjul bag laden, i ly af nysgerrige øjne. Men alligevel allerede næste morgen vidste alle, hvad der var foregået. Eller rettere hvad der ikke var foregået.

Nå men tilbage til opgaven. Nu 50 år senere er jeg bedt om at causere lidt over hvad opholdet har betydet personligt og professionelt.

Det korte svar er: A BIG F*** DEAL. Mit liv tog en anden retning som resultat.

Men først et forbehold. Når man tænker så langt tilbage kan man så stole på sin hukommelse? Svaret er et fuldtonet nej.

Så det følgende er min version af hvad der skete.

Et af de råd vi fik af AFS var at deltage i den lokale sport. Det betød American football. Første træning efter skole fik vi alt udstyret på og så kom vi på grønsværen. Der stod en stor metalslæde bygget beton klodser. Og små puder i skulder højde på denne kæmpeslæde. Træningen gik så ud på at vi skulle løbe i fuld fart ind i betonslæden. Udover hvor ondt det gjorde, tænkte jeg, de er nu lidt mærkelige de amerikanere. Senere på året blev jeg på grund af min højde overtalt til at deltage i træningen til basketball, og det var en lærestreg i "humility". Drengene på halvt min størrelse slog krøller på mig. Så det holdt ikke. Så sporten var ikke indledningen til en efterfølgende dansk sportskarriere. Tværtimod.

Men tilbage til hvad jeg lærte og **fik** brug for: Først og fremmest var det at føle sig helt tryk på engelsk en særlig fordel. Eller rettere det Wisconsin amerikanske jeg kom hjem med, som gav engelsklærer i gymnasiet smerte trækninger, når jeg åbnede munden i timen.

Det var dog alligevel en stor fordel. Det var nemmere at læse statskundskab på Universitetet. Selvom Erling Bjøl min professor insisterede på, at vi skulle læse om internationale organisationer på fransk, læse Max Weber på, så var resten US amerikansk.

Det var nemmere at forstå amerikansk udenrigspolitik. Det var lidt lettere at forstå USA's nationalkarakter, når man morgen efter morgen stod med hånden på hjertet vendt med flaget og "I pledge the legions to the flag of the United States and to the republic...."

På trods af en dyb forståelse for USA's politik må jeg indrømme, at når jeg skriver klummer om USA i medierne nu, så er mit hovedproblem at amerikansk udenrigspolitik i dag – det forstår jeg ikke. Syrien, Paris, Iran, Mur etc. Tyve år ved Statskundskab og 20 år ved Journalisthøjskolen har betydet, at både undervisning og forskning har haft en amerikansk toning. Og også at jeg vendte tilbage fra midt firserne til Universitet i Berkeley, CA og siden gennem kortere og længere ophold underviste amerikanske studerende.

Nu ved I jo ud fra egne erfaringer, at en amerikaner fra Berkeley ikke er det samme som en amerikaner fra Texas eller Kohler, Wisconsin. Men måske er der fællestræk.

Da jeg er gift med en amerikaner, fik jeg stor forståelse for en scene i serien Downtown Abby. Lord Grantham står i soveværelset med sin amerikanske kone Cora -Lady Grantham og diskuterer forholdet til tjenestefolkene.

- If you are turning American on me, I'll go downstairs (Anden sæson episode 2)

Mine fire børn er også blevet slæbt med til Berkeley. Og mine børnebørn har boet i Santa Barbara i flere omgange. Så både arbejdsliv og personligt liv har været meget i dialog med USA.

Men som Lord Grantham også udtrykker det, så bliver man nok i virkeligheden mindre amerikansk, at mange erfaringer med USA. Mindre Anti-amerikansk måske, men mere fordi man, som med de fleste emner, får nuancer og dybere forståelse med mere viden og erfaringer. Mange illusioner brister, og nogle nye erfaringer tager deres plads. Der er ting jeg stadig ikke forstår: Hvordan et rigt, veluddannet land med 300 millioner mennesker kan skabe et samfund uden et offentligt sundhedssystem, uden kontrol med skydevåben, og med et antikveret valgssystem

Jeg har også lært mange gode ting som jeg prøver, at lære mine børnebørn i min bedstefarskole. Et eksempel er den sociale omgangstone.

Da den mindste af børnebørnene startede i første klasse i Santa Barbara skole, lærte læreren dem at hilse på. Sociale regler hvor børnene lærer at introducere folk, snakke med nye mennesker og være åbne overfor nye. Det er vi ikke så gode til her i Nord Europa.

Og så er vi fremme ved i dag. Da vi tog af sted til USA i 1968 var USA stadig fascinerende, men også kontroversiel. I 1968 var Tet offensiven, May Lai massakren, og attentaterne på Martin Luther King og Robert Kennedy. Og nå ja Nixon blev valgt og modtog os på plænen i det hvide hus i sommeren 1969.

I dag er USA blevet normaliseret, og vi ved meget mere om USA. Vi bruger faktisk alt for meget tid på den. En ny undersøgelse netop offentliggjort viser, at blandt de internationale emner i medierne, der har størst bevågenhed, er Trump og Klima. Vi ved alt for meget om USA og alt for lidt. Medierne vælter information om USA ind over os. Trump er et hit. Vi læser det og ryster på hovedet. Antiamerikanske holdninger er mindre udbredt, men den kulturelle afstand i politiske kultur er blevet større.

Der er noget at snakke om for sådan nogle USA emeritusser som os.

Men tak for chancen for at mødes her i AFS regi. Vi har stadig som 50 års jubilæums AFSere en opgave med at forstå det, vi boede i og det USA, vi har i dag.

Tak til de der har tilrettelagt det dengang og nu og særligt tak til alle for opmærksomheden.

Hans-Henrik Holm, [hhh@djh.dk](mailto:hjh@djh.dk)